

**Програмові вимоги
з курсу “Ціноутворення”**

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РИНКОВОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

1. Ціна як грошовий вираз вартості. Значення ціни в умовах переходу до ринкової категорії.
2. Основні теорії ціноутворення.
3. Теорія трудової вартості, теорія витрат виробництва, теорія трьох чинників, теорія граничної корисності.
4. Попит і пропозиція як цінотворчі чинники. Закон попиту.
5. Взаємодія попиту і пропозиції, ціна рівноваги.
6. Цінова еластичність, коефіцієнти еластичності.
7. Еластичність попиту та її чинники. Еластичність пропозиції.
8. Формування цін залежно від типу ринку.
9. Політика ціноутворення на ринку досконалої конкуренції.
10. Особливості встановлення цін на ринку монополістичної конкуренції.
11. Олігополія як чинник ціноутворення.
12. Формування цін в умовах монополії.

ТЕМА 2. ВИДИ ТА ФУНКЦІЇ ЦІН

1. Система цін. Ціни світового та внутрішнього ринків.
2. Класифікація цін за рівнем свободи.
3. Диференціація цін за галузевою формою продукції.
4. Ціна підприємства і ціна реалізації, їх взаємозв'язок.
5. Класифікація цін за територіальним поширенням.
6. Франкування цін на внутрішньому ринку.
7. Довідкові та ціни фактичних угод. Стартові та лімітні ціни. Сезонні ціни.
8. Обліково-інформаційна функція ціни та її роль в економіці.
9. Розподільча функція. Стимулююча і балансуєча функції ціни та їх взаємозв'язок.
10. Функція ціни як раціонального розміщення виробництва.

ТЕМА 3. СТРУКТУРА ЦІНИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЇЇ СКЛАДОВИХ

1. Склад ціни. Обов'язкові та необов'язкові елементи ціни.
2. Структура ціни.
3. Роль витрат у формуванні ціни. Групування витрат за елементами та статтями калькуляції.
4. Граничні та розрахункові норми рентабельності.
5. Собівартість як сукупність витрат на виробництво і реалізацію продукції і як показник господарської діяльності.
6. Підвищення ролі собівартості у системі формування ціни в умовах ринкових перетворень.
7. Склад і характеристика витрат суб'єктів господарювання в процесі виробничої діяльності.
8. Склад і характеристика витрат, що здійснюються за рахунок прибутку в процесі його формування і використання.
9. Склад і групування витрат, що включаються в собівартість продукції по економічних елементах і статтях калькуляції відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку в Україні (стандарт 16 „Витрати”).
10. Повна собівартість і виробнича собівартість. Елементи виробничої собівартості.
11. Прямі і непрямі витрати, їх склад і особливості віднесення на собівартість окремих видів продукції.

12. Коефіцієнт і база розподілу непрямих витрат.
13. Загальновиробничі витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, їх склад, характеристика і розподіл по окремих видах продукції.
14. Прибуток в ціні. Чистий прибуток.
15. Формування в ціні товарних податків. Акцизний збір, ставки акцизного збору.
16. Особливості визначення в ціні вітчизняних товарів акцизного збору на основі відсоткової ставки.
17. Податок на додану вартість і його визначення в ціні.
18. Посередницько-збутові та торгівельні надбавки як самостійні елементи ціни. Їх склад і порядок визначення.
19. Умови застосування торгово-посередницьких знижок.

ТЕМА 4. КЛАСИФІКАЦІЯ ТА АНАЛІЗ МЕТОДІВ ЦІНОУТВОРЕННЯ

1. Витратні методи ціноутворення.
2. Метод «середні витрати + прибуток».
3. Метод повних витрат. Метод граничних витрат. Метод нормативних витрат.
4. Метод беззбитковості та цільового прибутку. Графік беззбитковості.
5. Методи, що спираються на попит.
6. Використання цінової дискримінації. Врахування відчутної цінності продукції.
7. Ціноутворення за асортиментними групами. Орієнтація на призначення продукції.
8. Використання конкурентоспроможності продукції. Аукціон.
9. Методи з орієнтацією на конкуренцію.
10. Методи ціноутворення на основі рівня поточних цін.
11. Метод визначення ціни за рівнем конкурентоспроможності товару.
12. Метод встановлення ціни на підставі торгів.

ТЕМА 5. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ЦІНОУТВОРЕННЯ

1. Цінова політика держави та її основні цілі.
2. Необхідність державного регулювання цін.
3. Основні форми втручання держави у процес ціноутворення.
4. Пряме регулювання цін та його методи.
5. Непрямі методи державного регулювання цін. Цілі державного регулювання.
6. Регулювання цін на продукцію монополістів. Декларування цін.
7. Система органів ціноутворення, їх завдання і функції.
8. Контроль за додержанням дисципліни цін. Система органів контролю за цінами.
9. Вплив на економіку втручання держави у процеси ціноутворення шляхом введення фіксованих, або граничних цін.
10. Товарний дефіцит та його вплив на ринкові ціни.
11. Вплив на рівноважну ціну акцизного збору та податку на додану вартість.
12. Розподіл податкового тягаря між виробниками та споживачами продукції.
13. Економічні наслідки запровадження ввізного мита на імпортну продукцію.

ТЕМА 6. ЦІНОВА ПОЛІТИКА ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКУ

1. Визначення цінової політики підприємства та етапів її формування.
2. Постановка цілей та завдань цінової політики виробничого підприємства в умовах ринку (стратегія виживання, підвищення долі свого товару на ринку, завоювання лідерства на ринку тощо)
3. Дослідження ринку як необхідна передумова здійснення підприємством активної політики ціноутворення (структуризація ринку).
4. Вивчення попиту, аналіз рівня його еластичності.

5. Поведінка конкурентів і цінова тактика підприємства.
6. Аналіз витрат (склад, структура) у ціновій політиці підприємства.
7. Особливості встановлення ціни на нову продукцію і на продукцію в рамках товарної номенклатури (товарного асортименту, на доповнюючі та робочі продукти виробництва).
8. Встановлення цін по географічному принципу (зональні, ціни з включенням витрат по доставці в певний пункт).
9. Встановлення цін зі скидками, заліками (скидка за оплату товару готівкою, заліки, функціональні знижки, сезонні знижки, тощо) та дискримінаційних цін.

ТЕМА 7. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ, ЗАКЛАДАХ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ

1. Особливості формування оптово-посередницьких цін.
2. Структура роздрібною ціни.
3. Цінова політика торговельного підприємства.
4. Вільна роздрібна ціна на товари народного споживання та їх складові: відпускна ціна підприємства (собівартість + прибуток + акциз + ПДВ), націнка збутової та торговельної організацій.
5. Специфіка діяльності підприємств громадського харчування (виготовлення та реалізація продукції власного виробництва).
6. Торгівля покупними продуктами), та її вплив на ціноутворення.
7. Особливості розрахунку ціни на продукцію громадського харчування яка потребує кулінарної обробки (відшкодування витрат придбаних продуктів, витрат на їх переробку та виробництво напівфабрикатів, готової продукції, забезпечення прибутковості тощо) та готових покупних продуктів.

ТЕМА 8. ЦІНИ І ЦІНОУТВОРЕННЯ В ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ.

1. Ціни в міжнародній торгівлі.
2. Основні ціноутворюючі чинники: загальноекономічні, конкретно економічні, специфічні, спеціальні, неекономічні.
3. Поняття “світовий товарний ринок”.
4. Система світових та зовнішньоторговельних цін. Світова ціна.
5. Ціноутворення на світових ринках. Класифікація світових цін.
6. Формування імпорتنих цін. Принципи стягнення непрямих податків при експорті і імпорті товарів.
7. Митне регулювання ціноутворення.
8. Правові засади тарифних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
9. Митний тариф. Основні елементи митного тарифу. Ставки митних зборів.
10. Особливості визначення митної вартості. Індикативні ціни.
11. Особливості укладання зовнішньоторговельних контрактів. Митна політика інших країн.